

GAZETA LWOWSKA

W Piątek

N^{ro}. 86.

26. Lipca 1822.

Wiadomości krajowe.

Uwiadomienia

C. K. Rządu krajowego.

I. Jego C. K. Mość przywilejem nayłobawiey nadanym z dnia 21. Stycznia 1819 wieś Radautz w Cyrkule Bukowińskim położoną, na miasteczko podnieść i dla podźwignienia tegoż równie, iak i dla wygody ościennych miejsc dozwoilić raczył, aby w témże miasteczku dwa iarmarki, a w prawdzie pierwszy dnia 5. Maia, to jest w dzień S. Jerzego ruskiego, i drugi dnia 20. Listopada to jest: w dzień ruskiego S. Michała Archaniola, tudzież targi w Piątek każdego tygodnia odprawiały się.

II. Jego C. K. Apost. Mość raczył JX. Jana Potockiego Parocha Zydaczewskiego i honorowego Kanonika Lwowskiego, który za mnogie zasługi położone dla kraju, osobliwie zaś za okazane przychylnosc do Rządu, krzyżem Kawalerskim orderu Austriackiego Cesarza Leopolda inż ozdoblonym został, wynieść do Stanu Rycerskiego, Austriackiego Cesarstwa.

III. W skutku Okólnika z dnia 27. Lutego 1797 Nro. 3917 otrzymał każdy z 28 Sinskich poddanych Cyrkułu Czortkowskiego, z których każdy więcęy iak 200 sztuk drzewa owocowego zasadził i do płodności doprowadził, w nagrodę po 27 ZR. moneta konwencyyjną z skarbu rządowego. — Co dla zachęcenia innych poddanych do podobnego sadzenia i pielęgnowania drzew owocowych ogłosza się.

IV. Przy rozdawaniu premiów ze skarbu rządowego, za chów koni, dnia 24. Maia r. b. w Kałużu Cyrkułu Strzyckiego przedsięwzięciem, otrzymały następujące osoby ustanowione nagrody, iako to: a) za przychówek naypiększych żrębców po stadnikach skarbowych otrzymali poddani Michał Waselmo, Jan Czorzewski i Mikołaj Kobłowski każdy po 20 Cz. Zł. w złocie, zaś b) za przychówek naypiększych klaczek podobnie po stadnikach skarbowych, poddani Frydryk Haas, Jan Kramar, Mikołaj Sawczuk, Chrystyan Riker,

Jan Ketzmann i Jan Sawczuk każdy po 6 Cz. Zł. w złocie.

Z Wiednia dnia 16. Lipca. — N. Pan raczył na d. 21. z. m. Jana Zemantsek Professora fizyki przy tutejszym uniwersytecie umieścić w stanie kwiescentów, czyniąc zadosyć iego żądaniu i mając wzgląd na osłabione tegoż zdrowie. W nagrodę iego wyszczególniającej się gorliwości i zdolności okazywanej w czterdziestoletniem nauczycielstwie pobierać będzie ciągle całkowitą pensyję.

Kurs Wiedeński z dnia 16go Lipca: Obligacyie długi Stanu 5 procentowe w M. K. 79 1/16 — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. K. 117. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. K. 98 3/4. — Certyfikaty na pożyczkę z r. 1822, za 100 ZR. w M. K. 90. — Kurs na Augsburg za 100 Kur. 99 1/4 Br. Usó. — Moneta konwencyyjna 20 1/100, 247 1/100. — Akcyie bankowe, iedna po 77 1/4 5 M. K.

Z Brynu d. 12. Czerwca. — Gazeta Bryńska zawiera pod tymże dniem wezwanie ze strony C. K. Morawsko-Szląskiego Rządu krajowego, ażeby się obywatel do założenia Morawsko-Szląskiego Instytutu głuchoniemych i ślepych przykładali.

Z Siedmiogrockiej Ziemi. — Dnia 5. b. m. o 5 godzinie z rana umarł w 75 roku po długiej chorobie w Klausenburgu Gubernator Siedmiogrockiej Ziemi Jerzy Hrabia Banffy, Baron Lozoncz, Kawaler W. Krzyża orderów Węgierskiego S. Szczepana i Austriackiego orderu Leopolda, właściciel złotego cywilnego honorowego Krzyża, C. K. rzeczywisty tajny Radca i Szambelan. Śmierć tego w każdym względzie zacnego męża i urzędnika Stanu jest bolesną stratą dla należących do niego i dla tey iego oyczyzny, którey zarząd przez długi lat przeciąg powierzyła mu roztropna staranność naszego Monarchy.

Wiadomości zagraniczne

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Listy z Nowego Yorku donoszą za rzecz pewną o śmierci Jenerała Lefebvre-Des-

nouettes. Chciał pod nazwiskiem Chaberta popłynąć na pokładzie Amerykańskiego pocztowego okrętu do Anglii, lecz burza napadła ten okręt, w której zginął Jenerał z 30. innymi podróżującymi. Do ich liczby należał także synowiec Jenerała. Jedynie załoga okrętowa potrafiła się wyratować.

Ameryka Hiszpańska.

Junta w Meksyku (gdzie d. 24. Lutego uroczysto otworzono kongres i gdzie zaprzysiężono umowę zawartę zeszłego roku w Kordowie między Yturbidem i O'Donoju) postanowiła, ażeby herbem Cesarstwa było odłup drzewo Nopalowe (kokszenilowa figa) w polu skalistém rosnące koło morza; po lewey orzeł z Cesarzką Koroną. Bandera narodowa ma się składać z trzech farb: z zieloney, białey i pasowey, w środku białey będzie Cesarzski ukoronowany orzeł.

Hiszpania.

Stany naradzały się na posiedzeniach swoich względem podatków, które na przyszłość Szlachta płacić będzie. Punkt będący pierwszym przedmiotem rozpraw, był tak zwany podatek proporcowy. Powstał ón ztąd, że w wienach średnich właściciele dóbr i szlachta obowiązani byli dostawiać Królowi pewną liczbę żołnierzy uzbrojonych proporcami czyli włościanami. To zobowiązanie zamieniono narzecznie na podatek, z którego iednakże wykupić się było można. Uznały więc Stany te wszystkie rozporządzenia tyczące się tego prawa za nieważne, a od 1. Lipca wznowiono ów dawny podatek w następujących punktach: Za pozwolenie noszenia tytułu Granda Hiszpanii płacić się będzie rocznego podatku 10,000 real; za tytuł Xiążęcia tyleż; za tytuł Hrabiego albo Margrabiego 6,000; za Wicehrabiostwo 4,000, a za Baronostwo 2,500 realów. — Za pierwsze zezwolenie tego wyszczególnienia oprócz wspomnionego podatku powinni ieszcze zapłacić: Grand albo Xiążę 150,000 realów; Hrabia albo Margrabia 25,000; Wice-Hrabia 12,000; Baron 4,400. — Za prawo używania tego tytułu dziedzicznie, płaci potomek prostej linii połowę wyższpomnionéy summy; potomek zaś linii poboczney całą wspomnioną summę raz na zawsze. — Ktoby zaniedbał zapłacić tego podatku, natychmiast tytuł traci, dyplomąt będzie mu odebrany i oddany Radzie Stanu, ażeby go zniszczyła. — Stany przyjęły to postanowienie bez żadnych sporów.

Podatek mający opłacany być w roku

przyszłym przez Duchowienstwo ustanowiony jest na 20,000,000 realów.

Francya.

Z Paryża d. 3. Lipca. — Wielu Jenerałów - Poruczników i Marszałków polnych, należących do kordonu zdrowia, odebrało rozkaz udania się do swoich stanowisk; druga linia tego kordonu ma się także posunąć ku granicy.

Słychać, iż na miejsce Pana Bellarta, P. Marignac, Członek Izby Deputowanych, będzie Jenerałym Prokuratorem przy tutejszym Sądzie Appellacyynym. Niewiadoma jest przyczyna tęg zmiany.

Jenerał Bertón był już kilkakrotnie badany w Poitiers.

Przybyło tu 14 Trapistów zbiegłych z Hiszpanii; przyjęto ich iak naylepiey. Mieszkają razem z Missyionarzami.

Kwaternistrz Wölfel przestał następnice pismo z Saumur pod dniem 29. z. m. wydawcy Dziennika Rozpraw: — Odebrałem wiele bezimiennych listów z Paryża z Saumur; ludzie, którzy je pisali, muszą być współnikami zdrady. Nędznikami tak słusznie gardzić należy.

Dnia 27. — Skończyła się sprawa osób obwinionych o uczestnictwo w rozruchach zaszłych w Grenoble dnia 20. Marca 1821. r. Riviere, Foulquier i Dumas skazani zostali na 2letnie więzienie, oraz zapłaconie wydatków prawnych i kary pieniężney wynoszącej 3,000, 2,000 i 500 franków. Colombat i Dussert zapłacą po 500 franków kary i pójdą na rok do więzienia. Innych uwolniono.

Pewny niezmordowany czytelnik gazet wyrachował, iż pisma publiczne Niemieckie i Francuzkie w roku przeszłym i terazniejszym donosiły 279 razy o wojnie między Rossyją i Turcyją, a z drugiey strony, 282 razy pewniały o utrzymaniu pokoju.

Dnia 29. z. m. zdawano sprawę o wielu petycyjach, z których iedna tylko doznała oparcia. Nieiaki Labouf radził znieść karę śmierci. Chciano już przystąpić do porządku dziennego; lecz P. Constant żądał odestania tęg petycyi do Ministra Sprawiedliwości, co iednak nie nastąpiło. Odbywały się potem dalsze obrady względem cła od bydła na rzeź, i wstąpiłkie wnoszone poprawy odrzucono. Rząd postanowił 50 franków cła od tłustego wołu. Jędni członkowie radzili powiększyć tę ilość do 80 franków, a drudzy zmniejszyć ją na 30 franków. P. Labode radził polepszyć cła by była we Francyi i ochraniać je przez lat

hilka. Oświadczył: — »We Francyi mięso jest przedmiotem zbytkowym na wsi, (rozszniam się z tego prawa strona.) Rocznie rachuje się we Francyi 20 funtów mięsa na jednego człowieka, a w Anglii 220 funtów. Stawianie obór, nie zaś wspaniałych pałaców, podnosi rolnictwo.« Przyjęto nakoniec taryfę Rządową względem bydła na rzeź.

Dalsze obrady d. 1. i 2. b. m. względem prawa celnego nie są ciekawe. Gdy była mowa o cle od żelaza łanego, rzekł P. Laborde: — »Maszyny parowe są wybornymi zastępcami rąk ludzkich; stawiają przemysł na najwyższym stopniu doskonałości. Są to robotnicy, którzy ani iedzą, ani piją, ani śpią, a ciągle bez zmordowania pracują. Za ich tylko pomocą możemy wyrównać Anglii, a iak P. Breteuil przed rewolucją odbywając podróż w Anglii, zawołał: Pomyślność tego kraju zadaje cios sercu memu, tak iak wszystko, co nam przeszkadza iść w równi z Angliją. uważam za pchnięcie sztyletem.«

Podczas obrad względem cła od cukru, rozbierno następujące pytania: 1) Czyli interes 30 millionów mieszkańców krajowych ma być poświęcony dla interesu 20,000 plantatorów na wyspach Gwadelupie, Martynice i t. d.? 2) Czyli systemat osadniczy z 19go wieku można utrzymać we Francyi, dziś, między w osadach wszystkich innych Mocarstw odzywa się głos niepodległości? 3) Czyli nie masz innego sposobu zadosyćuczynienia interesowi plantatorów Francuzkich i wartości przywiązanej do utrzymania osad, nad wprowadzenie taryf, która handlowi i konsumpcji krajowej jest tak szkodliwą? 4) Czyli Rząd w widokach swoich nie uwodzi się płoną nadzieją odzyskania St. Domingo? 5) Czyli systemat zakazu wprowadzania obcych towarów, który usiłują opierać na przemyśle, handlu i odwiecie, nie jest skutkiem systematu osadniczego? 6) Czyli prawdziwy punkt połączenia nie jest wolnością handlową między osadami i krajem, od którego też osady zależą, oraz innymi krajami?

Hrabia Lainé powiedział o systemacie celnym: — »Jestem zupełnie zdania tych, którzy żałują zniszczenia udzielnosci matych krajów. Matę hrabia, przez neutralność swoje podczas wojny, ułatwiając dalekie przedsięwzięcia handlowe. Systemat zakazowy, który w ciągu wojny przez zamknięcie stałego ładu niezmiernie się rozciągnął, nie stał po przywróceniu pokoju i hardzię się jeszcze rozszerzył. Użyty naprzód przeciwko Anglii, a potem przeciwko Francyi, został przywiedziony do skutku

nawzajem we wszystkich krajach. Anglii, którą dziś wszędzie naślada, chwyciła się nappierwéy tego systematu, a teraz chce go zaniechać. Z zakazów swoich odniosła wszelkie korzyści, iakie tylko sobie obiecywać mogła; zebrała ogromne kapitały i przemysł swój tak dalece rozwinęła, iż musi szukać więszego odbytu. Musi dziś nieiako mówić: Przyymiemy was teraz, bylebyście tylko nas przyięli.«

Sąd kassacyyny zdał sądowi (*Assis*) w Departamencie Doub proces przeciw sprawcom zamieszek wydarzonych w Grenoble d. 20. Marca 1821.

O wypadkach zaszytych niedawno w Kolmarze donosi list z tego miasta pod d. 4. Lipca datowany: Mielśmy tu dwa niespokojne dnie. Przedwczoraj po południu uderzono raptownie w bębny do jeneralnego pochodu, liczące patrole chodziły po mieście, obywatelom zaś nakazano, ażeby pozamykawszy domy swoje nikogo z mieszkańców swoich nie wypuszczali. Każdy był ciekawy, co się to ma znaczyć. Tak noc przeminęła, dowiedziano się nareszcie, że niektóre osoby dostały areszt domowy, że iedna osoba dostała areszt w pułku strzelców konnych udał się naprzód z Allier popołudniu do Ruffach, i że odkryto plan chcący oswobodzić więźniów. Wczoraj zrana przyprowadzono tutaj z podoficerem pułku strzelców z Allier, Majora Karon pod mocną strażą iako więźnia. Jest to ten sam, co był wplątany do spisku Sierpniowego z roku 1820., o którym wyrokował Sąd Parów i uznał Karona niewinnym. Mówią, że Karon chciał zrobić spisek i umawiał się w tym zamiarze z podoficerami pułku, o czém oni natychmiast donieśli Władzom. Tym sposobem uwiadomiono się o wszystkiem i uwięziono wspomnionego Karona iędzącego po okolicy w odkrytym powozie. Z resztą, iak się te rzeczy mają, nie można dotychczas wiedzieć dokładnie. Ze o tém różne są wieści w obiegu, łatwo domyśleć się można. Osoby te, które miały areszt domowy, wypuszczono po kilku godzinach na wolność.«

W Sądzie Kassacyynym w Paryżu rozstrzygnięto niedawno ciekawy proces, mianowicie: wszystkie Sądy Francuzkie w prywatnych sporach cudzoziemców wtedy nawet za niewłaściwe uznanem zostały, gdyby interes, o który z cudzoziemcami sprawę toczył wypadał działy w samém Francyi. Przypadek był następujący: Anglik, ieden zyskaie w Paryżu wexel na 100 funt. szterl. za wyliczoną war-

tość, płatny w Londynie i brzmiały na mieszkańca tamże bankiera. Oddał ten wexel innemu Anglikowi, nazwiskiem Wolmar, ażeby za niego odebrał pieniądze. Ten zaś wydat go znowu na osobę trzeciego Anglika P. Orrok. Obiedwie cassyie zdziałane były w Paryżu. P. Orrok posłał wexel do Londynu do wypłaty, lecz odebrał go napowrót z protestacją. Orrok więc żądał od Wolmara, wrócenia wyliczonej kwoty 100 funt. st., lecz ón nie chciał ię wypłacić, wnosząc, że sprzedaż wexłów we Francyi między cudzoziemcami nie jest ważna. — Przyszło ztąd do procesu, który prowadzono przez wszystkie instancje aż do kassacyjnego Sądu, żąd wypadł następujący wyrok: »Zważając, że Francuzkie trybunały nie są upoważnione wyrokować w sporach między cudzoziemcami (ponieważ takowi nie używają praw Francuzkich obywateli) słusznie więc odrzucity tę skargę: tak trybunał pierwszj Instancji, iak i Sąd Królowski, a zatem odwołującego się także i w naywyższj Instancji bez skutku odprawia się.«

Wielka Brytania i Irlandya.

Z Londynu d. z. Lipca. — Dnia 30 m. bawiający tu Xiążę Duński z małżonką swoją pożegnał Króla, a potem Xiążęcia York.

Nędza trwa ciągle w Irlandyi; z powodu panujących zaraźliwych chorób w tawczonych okolicach, wyjechało ztąd kilku lekarzy.

Dnia 28. z. m. w Izbie Niższj Pan Mackintosh zapytał się Ministrów, czyli Lord Strangford, Poseł nasz przy Porcie Ottomańskiej, starał się o zabezpieczenie życia zakładników Greckich i czyli odebrane niedawno z Konstantynopola listy donoszą, iż w Smyrnie i w stolicy Państwa Tureckiego przedawano na targu piękne Greczynki Barbarzyńcom, aby Anglii wiedziała o nowym rodzaju handlu niewolnikami, prowadzonym przez rząd, który doznaie pomocy od rządu wolnego naszego i oświeconego kraju? — Margrabia Londonderry (Lord Castlereagh) odpowiedział: »Szanowny członek połączył dwa zapytania, na które razem odpowiedzieć nie mogę. Za inną dopiero sposobnością odpowiem na drugie. W reszcie sądzę, iż w Konstantynopolu stracono 80 lub 90 ludzi, którzy po większej części byli z Morei, a tylko 10 lub 12 z wyspy Scio. Nie można ich wcale uważać za zostających pod opieką Anglii. Lord

Strangford, powodowany ludzkością, podał kilka w tej mierze przełożeń rządowi Turckiemu, a przez to i sobie, i rządowi, który reprezentuje, zaszczyt uczynił. (Zawołano: Słuchajcie!)

Kancelarz Szarbowy podał budżet na rok bieżący. Okazuje się z niego, iż dochody królowe wynosić mają blisko 54 milionów fantów szterl. (540 milionów ZR.), a wydatki wyrównywały prawie tej ilości.

Z Londynu d. z. Lipca. — W Hrabstwie Irlandzkim Clare panuje znowu wielka nędza. Mieszkańcy dopraszają się podziatu żywności: odłożono ich do następnego tygodnia i wielu umiera z głodu. Xięża donoszą, iż chorych i zgłodniałych parafianów swoich pociesza, spowiada i widzą ich konających. W Vilear umarło znowu 15 osób z głodu.

Od d. 5. Stycznia 1821 do tegoż dnia i miesiąca w roku bieżącym, wyprowadzono z Anglii wyrobków wełnianych 7 milionów 395,185 funtów, z których postano do Ameryki północnej million 980,473 funtów; do Indyy Wschodnich i Chin, milio: 421,650 funtów; do Niemiec i Prus 577,581 funtów; do Portugalii i wysp Azorskich 378,094 funtów; do Brazylii 322,362 funtów; do Hollandyi 251,822 funtów; do Włoch 198,186 funtów; do Hiszpanii 150,340 funtów; do Francyi 1205 funtów i t. d. W tymże przeciągu czasu sprowadzono wełny ogółem 15 milionów 625,303 funtów, iako to z Niemiec 8 milionów 615,526; z Hiszpanii 6 milionów 968,927; z Francyi 231,568; z Królestwa Niderlandzkiego 310,587; z Rosyji 67,147; z Prus 29,749 funtów i t. d. Zapas wełny wynosił d. 5. Stycznia r. b. ogółem 3 miliony 48,000 funtów.

Szwecya i Norwegia.

Listagiędy Hamburskiej donosi ze Sztokholmu pod d. 25. Czerwca: »N. Pan reskrypcytem wydanym d. 15. b. m. do Kolegium komercyjnego pozwolił swoim poddanym prowadzić handel z nowymi Państwami Ameryki południowej.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy d. 20. Lipca. — Jego Cesarszewicowska Mość W. Xiążę Konstanty wyjechał dnia 18. b. m. o godzinie drugiej po południa do Litwy, dla uczynienia przeglądu pułków tamże stojących.